

4

LLUM D'OLI

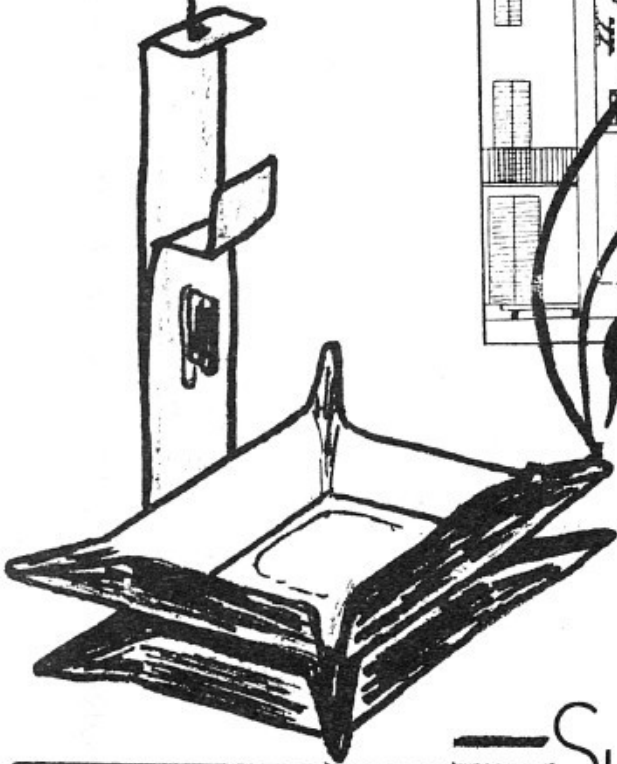
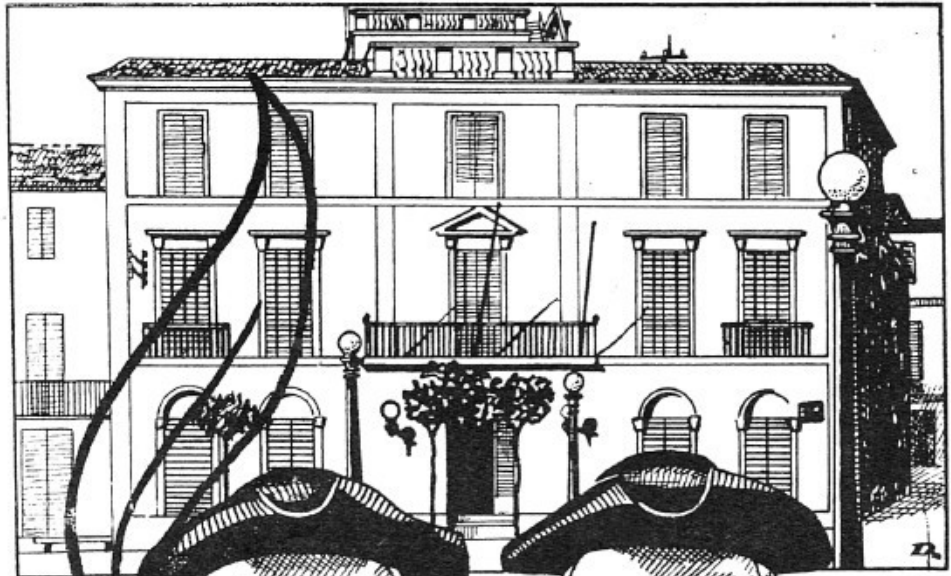
butlletí infomatiu de
l'**A**grupació **C**ultural de **P**orreres

Dep. Legal P11-76/1979

agost 1979

FESTES DE SANT ROC

Sumari

- OPINIO. Unes festes populars pag.3
- EL NOSTRE PASSAT. Una família d'escultors porrerencs pag.4
- La llengua al carrer porrerenc ... pag.5
- Sobre nacionalisme pag.6-7
- POESIA. Rabindranath Tagore pag.8
- NARRACIONS. Fi d'una incertesa pag.9-10
- Biblioteca de l'Agrupació pag.11
- LES SECCIONS pag.12

**SANT
ROC-79
CAP A UNES
FESTES
POPULARS**

festes !!

...?

PROGRAMA

- DIMARTS DIA 7 - Conferència sobre "El cost de l'autonomia"
.a les 22. a càrrec de Miquel Alenyar, economista.
- DIMECRES DIA 8 - Conferència sobre "Autonomia i Política"
.a les 22. a càrrec de Damià Pons.
- DIVENDRES DIA 10 - Conferència sobre "Autonomia i Cultura"
.a les 22. a càrrec de Josep Mª Llompart de la Penya.
- DISSABTE DIA 11 - Teatre. Representació pel Grup de Teatre de
.a les 22.30. Bunyola de "LA FIRA DE LES BANYES", al Principal Cinema.
- DIUMENGE DIA 12 - Concurs de xapar albercocs, enmig de plaça.
.a les 17. (bases a part)
- DIUMENGE DIA 12 - Gelatada i pel.lícules d'En Tomeu Marc.
.a les 20. (local social)
- DILLUNS DIA 13 - Partit d'escacs: Porreres-Felanitx. (també
.a les 21. al local)
- DIMARTS DIA 14 - Volada d'estels i miloques, al camp de futbol.
.a les 18. Exhibició per Miquel Barceló Ramonell.
- DIMARTS DIA 14 - Inauguració de la mostra fotogràfica da-
.a les 20. munt temes porrerencs. (sala d'exposicions del local social).
- DIJOUS DIA 16 - Cloenda del VII Torneig d'Escacs i partides
.a les 11. ràpides-llampec. (local social).
- nota: - el cicle de conferències tindrà lloc, com la majoria d'actes, al local social de l'Agrupació Cultural -

Vet ací dues lletres meves, d'En Jaume Güia, volem, per les festes de Sant Roc, que el llum d'oli sigui més lluminós crec que el meu poc ble poc farà créixer la flamada, perquè més llum faci aquest nostre llum d'oli. De totes maneres jo voldria que entre tots mos quedàs una alimara resplendent, com la cremada de "Els preus cremen". I donc fil a miloca ja que el fi primordial és aconseguir unes festes manco individualistes, més obertes a tothom, més populars, que sigui el poble que faci les festes. Per a mi, unes festes populars no han d'esser com una comèdia que un grup determinat representa, que unes entitats organitzen. Durant l'any que se tenguin activitats de tots tipus, per grups i entitats equilibrant l'economia del seu anar i venir, però en arribar les festes populars, en aquest cas les Festes de Sant Roc, una explosió de tot el poble, de qualsevol que sigui capaç de tirar endavant amb una o altra activitat, de qui es senti capdevanter del que sigui amb bé i pel bé del poble.

M'imagín una festa casolana, unes matances, uns balls de batre damunt l'era o de verem mar o ran del cup enmig d'esportins i portadores. Qui sap sonar sona, qui sap ballar balla, qui sap gloses, qui coverbos, qui rondalles, qui a penyores, a bolles, etc., i tants i tants de jocs divertits i tant nostres com els més nostrats costums, més de mig robades i ofegades per tants d'anys d'opressió i prohibició.

Si el poble és nostre poble, que n'estic segur; si les festes de nostre poble són les nostres festes, que en tenc ferma certesa; si feim festa tots, que he de dir més!

No he d'esperar de cap manera que el meu veïnat em digui agrana el carrer que demà és festa. No he de creure que jo em divertiré dels doblers que repleguin els altres.

Però no puc permetre, i sobretot si perd, i sé que no perd les hores per a montar el que sigui per al poble. No puc permetre que s'aprofitin unes festes populars perquè cap entitat, ni cultural, ni esportiva, ni política ni religiosa, ni sia la que sia, vulgui fer uns duros si aquests duros no són per al poble, no per uns determinats sectors individualistes. Jo puc cridar: ¡Visca Porreres! i cercar viure molt bé, i puc cridar més petit o no cridar gens i desviure'm pel meu poble.

Cercar el bé del poble per a mi no és voler fer un poliesportiu, una biblioteca pública, un club ciclista o de motos o una banda de música. Aniria molt bé que el poble pogués tenir això i més, però no perquè jo tengui un amic i el vull convidar a beure ja l'hagi d'engatar, a llavors no li faria un bé sinó que el perjudicaria.

Cal fer esforços units i pujarem esculls difícils. Cal treballar agavellats perquè la tasca reti. Si cadascú tira per un vent poca fretura obtindrem. Tots sabem que Porreres té qualitats per emprendre singladures llargues i arribar a port segur. Si hi hagués mans traïdores que volguessin espenyar les veles de nostres il·lusions ¿caldria tallar-les les mans?

I prosseguirem en el que haurien d'esser les festes del poble. En tot conjunt cal que hi hagi harmonia, cal ordre i programació. Per tant veig que tota persona, grup o entitat disposada a intervenir amb el que sia per les festes, intenti coordinar idees amb les persones competents, en aquest cas les autoritats pertinents per a que quedi una programació ajustada al bé comú. D'aquests esforços fluïran unes festes populars dintre d'una harmonia, convivència, alegria i benestar que fa que tot sia agradable com el repicar de campanes de festa i retronar de coets en l'aire. Convivència que fa agradable l'estància amb amics i veïnats que un pic cada any es visiten i repleguen.

Tot el que dic és fruit d'una lluita ferma per un poble. Tot el que he dit és una besada d'un cor que estima Porreres. Tot el que he escrit és per a fer créixer la flamada del nostre llum d'oli.

JAUME GÜIA

EL NOSTRE PASSAT

una família d'escultors porrerencs del segle XVII

Molt sovint ens assebetam de personatges que han pogut destacar dins el complex i difícil món de es Belles Arts, ja sien pintors, escultors, arquitectes... Però el que també ocorre molt sovint és la desconexença quais per complet de aquests mateixos personatges quan pertanyen a una realitat molt més immediata com pugui ésser el mateix poble.

Es per aquest motiu que aprofitant l'avinentsa d'aquestes fulles creiem força interessant fer memòria d'uns porrerencs els quals dins el marc de l'escultura del segle XVII tingueren cert rellevament.

Segons ens indica ANTONI FURIO a la seva obra Profesores de las Bellas Artes, Bernat Mora era un porrerenc que el 1644, i habitant a la Ciutat de Mallorca, era considerat un dels millors escultors del seu temps. Juntament amb els seus fills Josep i Diego s'embarcà amb la intenció d'anar a establir-se a Granada i treballar en el taller d'Alonso Cano per així

proporcionar un ensenyament més acurat als seus fills ja que havia tingut notícia del mèrit de l'artista andaluz. Aquest fet tal volta pugui sorprendre a molts ja que tampoc era molt corrent veure com un home que essent mestre en l'art des de feia molts d'anys, volgués quedar sotmès a un altre, de menor edat, com si es tractàs d'un simple aprenent.

Josep Mora, fill de l'anterior havia nascut a la Ciutat de Mallorca el 1638 i passà a Granada juntament amb el seu pare posant-se sota la direcció i escola de Cano. Posteriorment, es traslladà a Madrid al taller de Sebastià de Herrera, moment en què el rei Carles II noticiós del seu mèrit, l'anomenà escultor de cambra de la Cort. Però la manca de salut que experimentava en la ciutat castellana l'obligà a retornar a Granada proseguint en el seu quefer i deixant nos, entre moltes d'altres, dues estàtues de Sant Bru que feu una per a la capella del sagrari i l'al-

tre per a la del Capítol de la Cartoixa d'aquella ciutat. Per altra part, el Capítol de la Catedral de Córdoba, així com diverses ordres religioses, l'encarregaren algunes obres, sempre de temàtica religiosa. Arribat l'any 1712 morí aquest artista, essent enterrat a la coneguda església de l'Albajicín.

Més poques són les notícies que tenim de Diego, germà de l'anterior i també fill de Bernat Mora. Exercí també en el cercle artístic del insigne escultor Alonso Cano. Es autor de moltes obres de caire religiós i també morí a la ciutat de Granada.

MARIA BARCELO

CRIDA A LA PARTICIPACIÓ

L'esperit d'aquests fulls que, amb un gran esforç per la nostra part, surten al carrer cada dos mesos amb el nom de LLUM D'OLI és, com ja es diu en el seu encapçalament, el d'esser un butlletí informatiu per als socis de l'Agrupació i també un vehicle que serveixi per expressar les inquietuts i opinions de tots ells.

I és per això que des d'aquestes pàgines volem fer una crida a la participació de tots, ja sigui a nivell personal o com a

membres que puguin ésser d'altres entitats o institucions.

Així un altre cop vos convidam a enviar les vostres opinions i els vostres treballs al local de l'Agrupació, amb el convenciment de que, per la seva capacitat intel·lectual, la col·laboració dins la tasca cultural en el nostre poble de molts dels seus habitants podrien donar més fruits.

Confiam en que la peresa o uns falsos prejudicis inexplicables no ho impedeixin.

LA LLENGUA AL CARRER PORRERENC

Fer un petit estudi-reportatge damunt la nomenclatura dels noms, cartells publicitaris i rètols en la nostra llengua (la catalana),— ho dic per els despistats—, que es poden trobar a Porreres, principalment al carrer, a la vegada que sembla curiós i una mica anecdòtic, resulta molt sintomàtic, quan ho analitzam, del poc normalitzada que estroba la nostra llengua en l'ús de l'escriptura a aquests rètols. Detallam aquí —gairebé de manera total— les excepcions a la "norma castellana" en una o poques paraules —si més no— del que està escrit i penjat al nostre poble, que podríem resumir en dos mots, si em permeteu el pessimisme: poc i malament. Vegeu.

Algunes consideracions

Abans de passar a la triadella i al gra hem de fer constar que deixam de banda tots aquells noms o títols que poden esser bilingües donada la seva grafia igual (FOTO VIDAL, LA SIRENA, etc.) fixant-nos en els que tenen un mínim d'ortografia catalana, que hagueren de descobrir a vegades coneixent el nom popular; ja que alguns dells sols es pot identificar així, reproduint nosaltres (en lletres majúscules) l'actual denominació amb es errors gramaticals que hi pugui haver, sobre tot pel que fa referència als apòstrofs. Al final incluí com a proposta de normalització, la seva forma correcte. Voldria afe gir que aquest treball no vol fer befa ni menyspreu dels noms que hi ha actualment; bé al contrari pretén ésser un petit homenatge a tots els que estan emprant la nostra llengua al carrer, especialment a aquells que ho fan d'una manera correcta. Un altre dia parlarem dels nombrosos rètols castellans i dels desbaratats de denominació. També deixam fora d'aquesta catalogació els que pugui haver—hi a foravila.

MALLORQUI EN FRESC

Els cafès anuncien el seu nom amb reclams de begudes refrescats, que generalment s'en carreguen e confeccionar les mateixes marques anunciades. Hi trobam CAFE C'A N TONI DE S'ON HOMS, BAR C'AN MIQUEL, BAR C'AN TONI, tots ells amb alguna falta, BAR CAN BOTERA, al "toldo" tampoc l'endevinen: BAR C'AN BOTERA i la bona grafia de la gelera del cafè de CA'N TORRES. Dins el mateix estil, a les botigues de queviures hi ha d'acord amb les regles justes CA N'ANTONIA i l'estrany C'ANA MARIA NOGUERA a punt de la descalificació —recomanam al "Norit" un curset intensiu— i el CAN LLUC, l'únic forn que apareix, i bé. Encara no comprenc com hi ha per aquests paratges, parlant de forns i pastisseries, els dos noms següents: "La Espiga de Oro" (Ca'n Pistola) —actualment tancat— i "La Vienesa" (Ca'n Lluissó) tot sia dit, de pas —sada. Aprop de la nostra AGRUPACIO CULTURAL DE PORRERES (també tenim rètol) hi ha una sucursal d'una casa que renten roba anomenada SA BUGADA.

FAÇANES D'ENTITATS I DE PARTICULARS

Ens sorprèn que les caixes d'estalvis no haguin posat els seus noms comercials a les façanes en català (Sa Nostra, La Caixa, Sa Vostra Caixa) encara que el carrer de l'Hospitalet hi trobam devora una petita bandera de quatre barres per destriar els distints idiomes la paraula "CANVI". Dues excel·lents denominacions estan a un lloc que tothom li diu "Es Centro": CENTRE D'ACCIO CATOLICA I CAU DE JOVENT, a una fusta. "SES TRES PARETS" és el nom en que es va batetjar Ca's Metge Mateu. Aquest nom no entre dins el camp dels qualificats com a populars i podria ésser obeís al desig dels seus propietaris quan feren l'edifici nou, al que figuren aquests tres anys: 1965-66 i 67. Podem afegir també N'HEREVETA, tothom sap

on és, SES FORQUES (d'En Diver-tit), C'AN GIL; fàbrica de rajoles amb la falla de l'apòstrof de sempre. Una sola fàbrica de les moltes que produeixen a Porreres material de sempre empra un nom català: OBRA D'Or, aprofitant la vàlida coincidència d'un llinatge, així també hi figura a una parell de camions.

ELS MILLORS

Aquests dos són els casos més correctes i normalitzats que em trobat: a la botiga de robes de CA NA JERONIA des de fa cert temps emboliquen els gèneres de venda amb paper publicitari redactat en bon català i sense faltes, mentres que a una furgoneta nova, a les dues parts de la carrocera hi ha escrita en lletres grosses la següent inscripció: MESTRE D'OBRES MIQUEL MARTI a més de l'adreça corresponent.

Potser el més recent rètol és el correcte: INSTAL·LACIONS SANITARIES TOMEU BLANCH.

COM ES I COM HA D'ESSER

Com és:

Cafè C'an Toni de S'on Homs
Bar C'an Miquel
Bar C'an Toni
C'ana Maria Noguera
Montesion
C'an Gil
Bar C'an Botera
Com ha d'esser:
Cafè Ca'n Toni de

Com ha d'esser:

CA'N TONI DE SO N'OMS
BAR CA'N MIQUEL
BAR CA'N TONI
CA NA MARIA NOGUERA
MONTI-SION
CA'N GIL
BAR CA'N BOTERA.

Hi ha que dir que la forma CAN enlloc de CA'N també és correcte.

JOAN BARCELO

1. SOBRE NACIONALISME

Les opinions que, encapçalades amb aquest títol seguiran més avall i als propers números de LLUM D'OLI no obeiran en cap moment l'ordre propi d'una anàlisi científica, ni tampoc es detindran en el detallisme que el tema podria exigir. Seran més aviat l'aportació d'un preocupat per aquesta qüestió que la d'un especialista.

Però, per ventura, aquest serà el seu avantatge perquè, a vegades, les opinions d'un especialista estan tan rigorosament fonamentades, tan esmicolades i raonades, que es fan boiroses i incomprensibles als ulls del nostre pobre enteniment de profans en la qüestió que aquell pugui analitzar.

I. QUE VOL DIR "NACIONALISME"?

1. ¿Recordau no fa molt de temps que totes les idees eren d'un mateix color? Idò durant aquesta inoblidable època ja estàvem quasi totalment convençuts, perquè així ho explicàven els únics que podien fer-ho, que s'acostava el dia en què tots els pobles i societats del món formarien una gran unitat on tothom estaria regit per un mateix govern, tothom xerraria la mateixa llengua, tothom viuria de la mateixa manera, que era improcedent intentar conservar "las peculiaridades regionales" que no servien més que per des-torbar l'evolució lògica de la nostra història, etc.. Ja teníem per ben segur que això era la millor cosa que podria succeir i que la millor manera d'arribar-hi era a través de la formació d'un gran Estat i, subterràniament, entreveiem, duts pels nostres ben con-rats sentiments imperialistes, que el paper de la nostra PATRIA seria fonamental en aquest espe-rançador futur; però hem desco-bert, la majoria de noltros fa molt poc, que hi ha per tot arreu uns moviments que s'autoanomenen "nacionalistes" que semblen, al manco externament, oposar-se

a la unificació a que abans hem al.ludit, i que a alguns ens han capgirat les velles idees.

2. Hi ha una classe d'aquests moviments que en molta facilitat es fan comprensibles a la nostra mentalitat ja que s'originen a uns indrets on es pot veure amb claredat el tipus de relació político-social establerta que motiva el seu sorgiment: metròpoli explotadora-colònia explotada. Em refereisc als moviments d'alliberament nacional del Tercer Món dels quals podríem localitzar els seus orígens a les lluites independentistes del segle XIX al continent americà i que, encara avui en dia, es donen a altres llocs. Podríem dir, generalitzant, que dins aquest grup hi caben tots els moviments que han tingut (o tenen) la finalitat de convertir les colònies que formaven part del imperi d'algún estat europeu en estats independents, sempre als restants continents.

No és la meva intenció aturar-me en aquest tipus de moviments perquè no són els que ens afecten més directament i, a més, són els menys complexos i més clars.

3. Per altra banda, dins la vella Europa ens trobam també amb l'existència de moviments molt semblants, dins uns estats

que sempre havíem concebut uniformes (França, Anglaterra, Itàlia, Alemanya, Rússia i dins la mateixa Espanya), i que ens sorprenen per la força que semblen anar adquirint dia a dia. Aquests són els moviments que intentarem esbrinar mínimament des d'aquí.

NACIO I ESTAT.-

Abans de seguir endavant es fa urgent saber que volen dir exactament els termes "nació" i "estat" ja que d'aquestes definicions partirem per explicar el vertader sentit de les lluites nacionalistes.

NACIO: "Entitat extremadament complexa, determinada per elements antropològics, socials i culturals fonamentals i que tendeix a conformar un tipus de societat global que inclou les manifestacions polítiques i econòmiques (...) La nació no pot ésser determinada per una entitat administrativa com és l'estat, tan poc és el resultat d'un període històric concret i irreversible, ni una cultura marginada del sistema socio-econòmic i polític, ni tampoc és acceptable l'abstracció mitjançant valors ideològics o morals (...) La nació és un producte social dinàmic i complex en el qual intervenen d'una manera o altra tots els elements

constituïts d'una societat en evolució constant..."

ESTAT: "Forma jurídicopolítica destinada a organitzar, dirigir i administrar un país o conjunt de països unificats sota una única sobirania. L'existència de l'estat ve determinada per tres elements fonamentals: el territori, la població i l'organització política i jurídica (...). L'estat pot adoptar diverses formes segons la manera o el sistema decidit per administrar el poder públic. D'aquesta manera l'estat pot ésser federal o regional i unitari o centralista..."

Segons aquestes definicions veïm que una nació és una entitat natural, externa a la voluntat d'uns homes o d'uns determinats grups i impossible d'ésser creada espontàniament o de fer desaparèixer en un plaç de temps curt. L'estat és una realitat artificial que es pot modificar lliurement a l'albir dels que el regeixen i està sotmès sempre a allò que determina les lleis, és un fet provocat. Els contorns geogràfics i demogràfics d'un estat són clars, els de una nació generalment confusos i graduals.

4. A partir de les dues entitats reals que suposen les dues definicions vistes, poden donar-se les següents situacions elementals:

a) Que els límits d'un estat es corresponguin exactament amb els límits d'una nació.

b) Que dins un estat s'hi trobin distintes nacions.

c) Que una nació pertanyi a distints estats.

Per als nacionalistes l'única situació normal és la primera, és l'única que respon a la seva idea de "cada nació un estat".

La tercera situació és clarament irracional ja que una unitat natural, fet que hauria de privar ha estat dividida per una voluntat imposada (desenllaç d'una guerra, qüestions dinàstiques, etc.)

La segona possibilitat és igualment anormal i així ens ho demostra la història doncs sempre una

de les nacionalitats s'ha imposada en tots els sentits, sobre les altres i, normalment, per interessos aliens a la voluntat de les classes populars que hi pertanyen.

Els nacionalistes entenen que la forma més racional d'organització de les societats és aquella que té en compte, per damunt de tot, la compartimentació natural dels pobles, de les cultures. Entenen que cada nació ha de tenir completa sobirania sobre ella mateixa, ha de poder decidir lliurement sense la intromissió de forces externes.

Aquesta postura no respon a un sentiment antisolidari cap als altres pobles i nacions sinó tot el contrari ja que, des d'un punt de vista veritablement nacionalista, proposa l'estreta relació entre totes les nacionalitats del món en front als pactes entre estats que alineen als homes en dos fronts oposats (OTAN-Pacte de Varsòvia)

5. Els qui s'oposen a aquesta organització de les societats i propugnen, encara que moltes vegades subterràniament i amb molta subtilitat, la centralització del poder màxim, els que voldrien que el món estàs regulat per un sol govern i fer-ne un superestat que fes desaparèixer totes les diferències nacionals, que massificàs els pobles, allò que realment pretenen és allunyar cada vegada més a les classes populars de l'accés al poder, intenten fer que els ressorts i l'estructura del poder sigui tan complexe que es que complexe que es faci incompreensible i, per tant, inaccessible als no professionals. Com més enfora tenguin l'òrgan de decisió del lloc que afecta, menys podran els afectats judicar les seves intencions i sentit. Si els dirigents polítics estan lluny dels qui, teòricament, representen, el poble perd totalment el control real damunt ells, passen a ésser uns desconeguts que apa-

rèixen un parell de vegades per la televisió i els diaris i dels quals només s'en coneixen les coses que ells volen..

6. Aquesta situació que ara ningú vol atribuir-se com a pròpia de la seva ideologia, a nivell pràctic ens és imposada per aquells que han fet possible que les decisions que, per exemple, afecten a Mallorca es prenguin no sols ja a Madrid sinó al lloc on resideixen les multinacionals que han establert dependències a les nostres illes i, per altra part, per aquells que ens empenyen a formar part de la OTAN, ja que de del moment en que això succeeixi serà als EE.UU. on decidiran per nosaltres, poc sentit tendran les opinions que donem des d'aquí, faran de Mallorca i dels seus habitants allò que convindrà a les classes dirigents dels estats més poderosos de la OTAN.

A tot això es deu la necessitat de preocupar-nos pel vertader sentit de la política nacionalista i de veure la importància que té per a nosaltres com a poble i com a persones..

JOAN MELIA

Als propers números de LLUM D'OLI apareixerà sobre el mateix tema:

II. Evolució històrica de les idees nacionalistes a Europa..

III. Les lluites nacionalistes a la EUROPA d'avui.

IV. Quina és la nostra nació?

Rabindranath Tagore nasqué a Calcuta el 6 de maig de 1861, d'una família que havia donat prestigioses figures al renaixement de Bengala. Entre els quinze i els devuit anys ja es donà a conèixer a través de poemes, articles, assaigs i obres de teatre. Estudià a Anglaterra i recorregué diferents nacions d'Europa i d'Amèrica per donar-hi conferències i estudiar-hi el moviment intel·lectual. El 1913 rebé el premi Nobel per la seva obra poètica, els seus drames i les seves notables novel·les. Morí el 1941, després de treballar per la llibertat i el progrés del seu país. Dins de la seva obra podem destacar com a millors llibres de poemes: El jardiner, Ocells perduts, La llum nova, Present d'unamorat, Trànsit, Sitjantali, La collita... poemes suggestius i exòtics, sempre profundament humans.

POEMES DEL LLIBRE "OCELLS PERDUTS"

El repòs pertany al treball com
les perpelles als ulls.

Quan tu somreies i em parlaves
de qualsevol cosa, jo sentia que
aquest moment era el que tant i
tant havia esperat.

Us dono gràcies perquè no sóc u-
na de les rodes del poder, sinó u-
na de les criatures que són aixafades
per ell.

Com més grans som en humilitat,
més a prop som de la grandesa.

Que la vida sigui bella com les
flors de l'estiu, i bella la mort
com les fulles de la tardor.

El meu anhel és per a tu, que et
sento en la foscor, però no et veig
en la llum.

La nit besa el dia que s'esvaeix i
li murmura a cau d'orella: "Sóc la
teva mare, la Mort. He de tornar a
donar-te la Vida".

Si tanques la porta a tots els
errors, deixaràs a fora la veritat.

El poder pren com una ingratitude
les convulsions de les seves vícti-
mes.

POESIA

Odiaren i mataren, i l'home els
lloà.

Però Déu s'avergonyi, i s'apressà
a amagar llur record sota l'herba
verda.

Els homes són cruels, però l'home
és bo.

A través del mar del temps, el meu
cor encara enyora avui la olor d'a-
quella hora.

La història del home espera amb pa-
ciència el triomf de l'home insultat.

Per a assolir el moment de la rea-
lització has de travessar el desert
dels anys estèrils.

Cada infant, en néixer, ens porta
el missatge que Déu no ha perdut en
cara l'esperança en els homes.

NARRACIONS

FI D'UNA INCERTEJA...

* * *

Aquell matí em sentia estrany. Estava despert, estirat dins el llit sense poder llevar-me del cap aquell fet impressionant. Encara estava glassat la visió per un moment aquella escena horrible que era incapaç de destriar si pertanyia a la realitat o el món tenebrós de la nit m'havia deixat immers dins un estat de confusió. ¿Realment havia presenciat amb els meus propis ulls aquella caiguda des de dalt d'aquella torre d'una persona, que com més hi pensava més m'adonava que la coneixia, o tot era producte de la meua fantasia? El renou del carrer em va fer espavilar. Era hora de aixecar-me. Vaig pegar bot del llit i en dues grapades em vaig vestir. Aquell dia d'agost pareixia que es presentava calorós, i havia moltes coses que fer. Prest seria hora d'obrir el meu taller, mitjà amb el que em guanyava la vida, vida cada cop més sense sentit, que pasava poc a poc, monòtona, i a vegades quan mirava cap en darrera semblava que era ahir que l'havia començada, que tot havia passat com en un somni ple de fets trists, alegres, que un no sap molt bé si han estat part d'aquest somni o de la veritat inqüestionable que és el fet de viure: una mescla de fantasies i realitats palpables i conscients. Aquest era idò el dilema amb el qual m'enfrontava aquell matí. Havia vist caure un home des de dalt de la torre del campanar. L'havia vist caure i rebotar contra el dur empedrat del lloc sagrat com si fos una pilota buida, i quedar immòbil amb una postura esgarrifant. M'hi vaig acostar. Tenia el cos suat i els ulls oberts amb una expressió que denotava esglai. Dins aquella mirada que no mirava res vaig voler veure que aquell home, que si bé no havia mai m'era tan familiar com si l'hagués tractat to-

ta la vida, que pocs moments era conscient del que li anava a succeir. D'aquí aquella expressió que a jo no em sobtava cap sorpresa. Sí, això era el que havia vist, i que una vegada més era incapaç de destriar si era una visió producte de la meua fantasia o de la realitat més esglaiadora.

L'esforç per obrir la porta del taller em retornà a la realitat. Anava a començar la meua tasca, una vegada pres el cafè amb llet de cada dia. La gent passava pel carer camí de la feina amb semblant peresós, molts amb lleganyes als ulls. Els veïns em saludaren.

-Bon dia Miquel. Au, que avui capvespre tenim festa. Avui posen sa bandera.

I era ver, jo absorrt amb els meus fantàstics pensaments no hi havia caigut. I això que havia d'entregar una feina justament aquell dia. I és que el temps i passa d'haviat. Ja tornam esser Sant Roc. I pareix que era ahir que varen ser les festes de l'any passat. Un altra persona va passar i em va escometre. Jo continuava en aquell estat somnolent i no la vaig veure ni em vaig adonar del seu salut. Vaig començar la feina, intentant concentrar-me en allò que tenia entre mans. Però una vegada més m'era difícil dur a terme aquest propòsit. Estava nerviós, inquiet, la visió tornava al meu pensament. De cada vegada que em venia al cap nous detalls donaven forma i convicció a un ferest pressentiment. Vaig decidir d'intentar llevar-me tot allò del cap. Però no podia. Una vegada i una altra i cada cop amb més força aquella visió es feia desconsoladorament premonitòria. El fet era real, i jo l'havia presenciat en forma de somni revelador. Havia vist unes imatges confuses del que havia passat o havia de passar. Aquest era alhora el meu gran dubte. Si havia passat la notícia prest s'escamparia, ja fos bé a través dels mitjans de comunicació o bé pel carrer. Vaig deixar la feina i co-

rreguent vaig anar a comprar el diari. El vaig fullejar àvit, botant les priemres pàgines i anant cap a les dels esdeveniments: res. Vaig mirar la contraportada, les notícies de darrera hora: res tampoc que fes referència a allò que cercava. Tot defraudat vaig decidir tornar al taller, on tractaria d'acabar el treball començat. Però camí de la tenda, un nou pressentiment m'acorrallà: el que pareixia que no havia passat era ben bé possibles que encara ocorregués. Amb tot això em vaig encreuar amb en Joan, amic de tota la vida.

-Miquel, on eres? Ara venc del taller i le trobat tancat. Em pensava que no estaves bo. Que ens veurem avui vespre?

- Ara no t'havia vist. I ben bó queestic i haurem d'anar a veure posar sa bandera.

En Joan em mirà com a sorprès. Vaig adonar-me que la meva contesta havia com a d deslabaçada. Com si no estàs atent al que em deia. I com sospitava demanà:

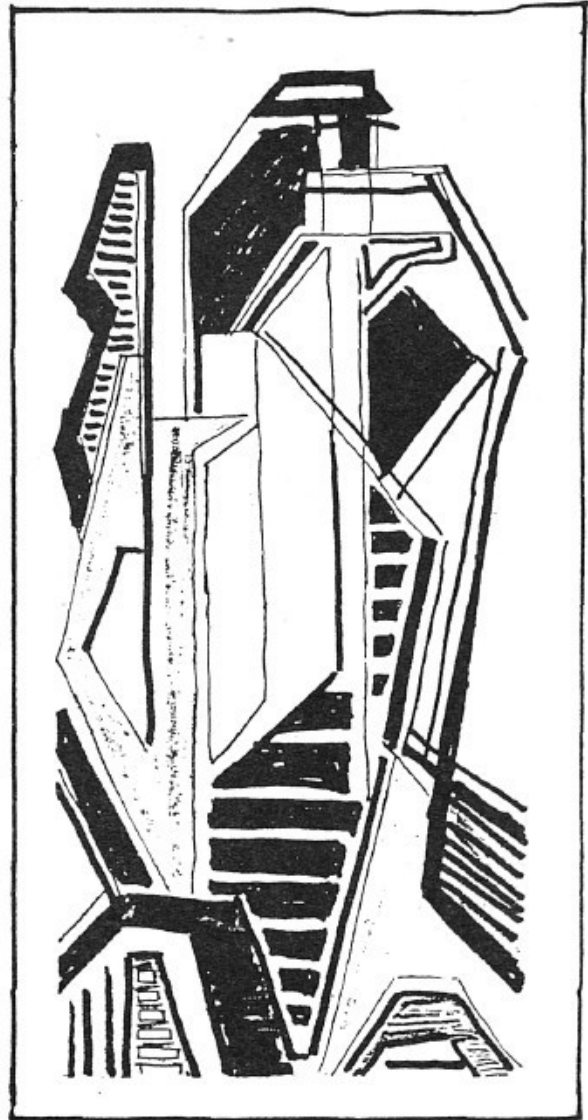
-Que hi ha res de nou? No sé que et trop?

Jo no sabia si li havia de confiar la història motiu del meu estat. I per sortir del pas mentre decidia si li contava o no, i com que també estava amb allò li vaig demanar si havia sentit a dir res de cap accident o cosa d'aquestes.

-No, no he sentit a dir res de nou.

Ens acomiadarem i jo vaig continuar el camí, ara ja no cap al taller sinó cap a ca meva a dinar. I és que tan sols ni m'havia adonat que en fos ja hora. Amb això sonaren les campanades, i instintivament vaig mirar cap al campanar per comprovar l'hora. Moltes vegades, com qualsevol veïnat del poble, havia mirat l'hora al rellotge del campanar. Però aquesta vegada vaig quedar espantat. No podia esser ver. Vaig reconèixer la torre del somni. Aquell home, aquell desgraciat havia caigut de dalt del nostre campanar. No hi havia dubte. Vaig quedar aturat. La gent, poca a aquella hora del dia, que passava me mirava com a estranyada i seguia caminant. Estava paralytitzat de bell nou per un temor cada vegada més puixant.

No vaig dinar. No podia, estava que no sabia què fer. La por a no sé gairebé què s'apoderava de mi. Vaig decidir no obrir el taller l'horabaixa. Hagués estat inútil amb el meu estat d'ànim. Una vegada i una altra donava voltes al mateix. Ara estava clar, havia vist en una mena de somni caure un home des de dalt del campanar del meu poble. Un home que de cada vegada més estava segur de conèixer. De cada vegada més estava identificat amb ell. Ara ho veia clar. El pressen-

timent s'estava tornant realitat, una realitat que havia d'impèdir de qualque manera. Perquè allò havia de passar, i passaria avui. Vaig sortir de ca nostra, la gent ja deixava la feina = L'ambient de festa ja es presentia. Però jo de cada moment que passava estava més inquiet, i temerós. Voltava i voltava d'un cap a l'altra sens saber bé que feia. La gent que se n'adonava de la meva actitud i comportament devia pensar que havia perdut el seny, i és que quasi ja l'havia perdut. Una vegada i una altre passava per davant el campanar i em quedava aturat allà davall mirant cap a dalt. Els coets em despertaren, els nins corrien fugint dels gegants que havien sortit de la Sala, i les notes de la marxa concertada per la banda de música que feia el cercaviles omplien l'espai a aquelles primeres hores de la nit que ja començava a dibuixar-se al cel. Jo fugia de la gent, m'amagava, em tancava dins jo mateix amb el meus horribles pressentiments. L'esclafit d'un coet me va fer mirar cap a dalt, i fou així

que de bell nou i no sé per quina vegada més la vista topà amb la punta del campanar. Com no hi havia caigut abans? Havia de ser allò.. Havia arribat el moment, el fatal moment. Sense pensar-hi dues vegades i com si una estranya força m'impulsàs, vaig començar a córrer cap a l'escala que duia a dalt del campanar on estaven posant la bandera que durant totes les festes de Sant Roc onejaria. Ja pujava tot for a de mi l'encargolada escala mirant d'arribar a temps de salvar aquella persona que segons el meu somni havia de caure irremeiablement a l'abisme. El cor, degut al que em pareixia interminable esforç de la difícil escalada, semblava que m'havia de sortir del pit amb tanta força i ansietat trepidava. En aquells breus instants mil vegades passà per la meva ment la pel·lícula que tantes vegades havia vist durant aquell dia. Aquell home queia i queia i no podia fer res. Però, ¿Qui era aquell home que jo estava segur de reconèixer i al qual em proposava salvar? Ja faltava poc per arribar a dalt, però així com més amunt em feia ana--

va fent-se més forta la meva sospita, i més augmentava el horror. Estava segur de no arribar a temps, el veia esclafat contra l'empedrat. Idò, ¿Què feia jo pujant com un foll si tan convençut estava de córrer de bades? Aquí ho vaig comprendre tot. Ara reconeixia aquell home estès en terra enmig d'una bassiot de sang. I tant que el reconeixia. Era jo. Era jo el que pujava corre-guent com un desbaratat tratant d'aturar, quan ja havia començat, la

inevitable caiguda...

M. LLADO

BIBLIOTECA (de l'Agrupació Cultural)

La bona acollida que ha tengut la nostra petició d'ajuda econòmica per l'adquisició de discos per a la formació d'una petita discoteca, que permet als socis de gaudir d'una estona de bona música, ens ha dut a pensar en fer el mateix amb la lectura. Així, i comptant ja amb una aportació inicial de 5.000 ptes, ens atrevim a acudir un altre cop a l'esforç econòmic de tots per a la posta en marxa de la Biblioteca de la Agrupació (secció Llibres) que constarà dels llibres que ja tenim, els que ens ha d'enviar el Ministeri de Cultura i tots aquells que podem comprar amb les nostres aportacions personals, ja siguin aquestes en metàl·lic o bé en publicacions que es vulguin cedir a la nostra biblioteca.

Tots els exemplars quedaran a l'abast de tothom i es podran treure de l'Agrupació per un període de quinze dies cada un.

Comfiam que els bons amants de la lectura en particular i de la cultura en general, voldran cooperar un cop més en la difícil tasca que intentam dur a terme per el desenvolupament cultural del nostre poble.

Totes les persones o entitats queden convidades a fer arribar a qualsevol membre de la Junta Directiva la seva aportació econòmica (la quantitat que sigui) o bé el llibre que vulgui cedir amb la certesa de que està contribuint a que la cultura sigui un patrimoni de tots.

PREMSA FORANA

Es una satisfacció per a nosaltres formar xarxa i esforç comú amb l'Associació de Premsa Forana de la qual la nostra publicació n'és membre des del passat 15 de juliol, dia que precisament es va celebrar els 200 Anys de Premsa a Mallorca amb una trobada a Lluç, donant-se a conèixer a les altres publicacions, entre les que fou ben rebuda.

LES SECCIONS

música

Com ja sabeu a l'Agrupació està funcionat darrerament una SALA DE MUSICA que amb l'esforç d'un bon grapat de socis, entusiastes de la música, ja compta amb una variada col·lecció de discos.

Malgrat aquestes setmanes passades la seva activitat ha estat interrompuda per una averia en el tocadiscos, en aquest moment ja s'ha solucionat el problema i un altre cop podeu disfrutar de les darreres adquisicions que hem realitzat i que són les següents:

GEORGE HARRISON
 JOHN DENVER
 COMP. ELECTRICA DHARMA
 SUPERTRAMP
 JARCHA
 LINDA RONSTADT
 ALAN PARSON
 JOAN ISAAC
 ICEBERG
 QUILAPAYUN
 MARIA DEL MAR BONET

Ara bé necessitam qualcú que es vulgui responsabilitzar del funcionament de la sala i del seu material durant unes hores al dia. Així s'evitaria el mal funcionament del tocadiscos i la desaparició de discos. Els possibles interessats que parlin amb qualsevol membre de la Junta Directiva i els hi donarem claus de la sala.

Volem recordar també que els socis que venguin a escoltar música pensin que el renou, principalment a la nit, pot molestar als veïnats, així que per favor posau la música a baix volum.

escacs

Des del mes de juny estam jugant al nostre local el VIIe Torneig de Porreres, competició a la que hi participen els següents jugadors: Diego Toledo, Joan Barceló, Jaume Cerdà, Jeroni Palerm, Pau Sorell, Bartomeu Roig, Jordi Oliver, Salvador Ripoll, Jaume Gil, Gabriel Mora, Pere Torres i Gabriel Gornals.

El torneig ha estat patrocinat per "La Caixa" i el seu acabament tindrà lloc aquestes Festes de Sant Roc, entre una sèrie d'activitats més. Es, per altra part, el segon que hom organitzat enguany després del "I Vila de Porreres", amb caràcter obert, al qual intervingueren vint jugadors i que guanyà Salvador Ripoll seguit per Jaume Cerdà i Jaume Gil amb 6 p. i de Pau Sorell amb 5 i mig. Fins a 17 classificats.

LLIBRES

Tenim a disposició de tots els socis els següents llibres que ens han arribat darrerament a la nostra secció de llibres: ELOGI DE LA PARAULA I ALTRES ASSAIGS. Joan Maragall; ANTOLOGIA POÈTICA. Salvador Espriu; ESPILL O LLIBRE DE LES DONES. Jaume Roig; JOIMEMORIES D'UN METGE FILOSOF. Prudenci Bertrana; LA NACIONALITAT CATALANA. Enric Prat de la Riba; L'ATLANTIDA. Jacint Verdaguer; CONTES. Narcís Oller; CURIAL E GÜELFA. Anonim; CRONIQUE DE LA VERITAT OCULTA. Pere Calders; CLASSICS I MODERNS. Carles Riba; POESIES ESCOLLIDES. Josep Carner; LA VIDA I LA MORT D'EN JORDI FRAGINALS. Josep Fous i Pagés; SAINETS DEL SEGLE XIX; POESIA. Ausiàs March; LAURA A LA CIUTAT DELS SANTIS. Miquel Llor

Notes

GRACIES

Pocs dies després de que sortís al carrer el darrer número de LLUM D'OLI, en el qual es publicava la notícia de la desaparició de cinc discs de la nostra SALA DE MUSICA, una persona, a la que el seu gest califica d'amic de l'AGRUPCIO, va

fer arribar a un membre de la junta directiva 3.000 pts., quantitat aproximada en que estaven valorats els discs desapareguts

Ens sap greu no poder publicar el nom d'aquesta persona, ja que va voler mantenir-se en l'anonimat. De totes formes des d'aquí li volem fer arribar públicament el nostre agraïment.